

Obsahově specifitější jsou další oddíly nazvané *Dobrovolná sdružení občanů; Hraniční oblasti; Poznámky z cest*. David v nich uplatňuje především poznatky ze své dosavadní pestré profesní dráhy – pět let působil na právnické fakultě a její tehdejší katedře hospodářského práva; byl advokátem; v justici si vyzkoušel různé její stupně a také typické i méně obvyklé druhy sporných kauz (věci církevní; civilní žaloby členů politických stran; spory restituční). Opět prokazuje rozsáhlou znalost odborné literatury české i zahraniční. Se čtenáři se také dělí o poznatky ze zahraničních studijních pobytů a své zkušenosti dokáže vyjádřit lapidární zkratkou (viz titulky na s. 178 *Americký soudce rozhoduje, český odůvodňuje*.)

Davidův osobnější zájem o sport a znalost sportovního prostředí se projevuje v kapitole *Doping jako sportovní, právní a společenský fenomén*. I zde dovede právní podstatu problému, který zkoumá, vyjádřit stručně a výstižně – např. na s. 157 píše, že při zjištěném dopingu nejde o odpovědnost za zaviněné užití zakázané látky, ale o *superobjektivní odpovědnost „za tělo“*.

Dílo Ludvíka Davida se setvalo s pochvalou za podnětnost i s připomínkou, že je eklektické.¹ David připouštěl, že v jeho textech jde – do jisté míry – opravdu o eklekticismus. Poukázal v této souvislosti na klasika české civilistiky Jaroslava Bičovského, který napsal, že soudce „hledá své dobré“, kdekoli to najde. Dodal bych, že jde o výrok ještě staršího data. Použil jej Molière ohledně svých her, jejich námětů i dílčích myšlenek. On totiž sám život je eklektický a taková nutně jsou umělecká i odborná díla životem se zabývající. Eklektické je proto nutně i právo ve všech svých podobách a knihy o něm vypovídající, mají-li sloužit běžnému životu v celé jeho mnohotvárnosti. Takovým zjištěním ovšem nezavrhuji knihy založené na jediné vůdčí ideji. Pokud jde o myšlenku hodnotnou, podnětnou, pomáhá otevírat nové názorové obzory. Zjednodušeně vyjádřeno: v knižní produkci mají své místo jak knihy, o nichž byla řeč v úvodu této recenze, tak práce podobné publikaci Ludvíka Davida. Totéž platí o dílech žánrově vyhraněných i o knížkách, pro něž bylo při absenci přílehavějšího slova použito označení eseje.

prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc.

Právnická fakulta Masarykovy Univerzity

Matejka J. Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí. Praha: CZ.NIC, 2013, 256 s.

V tomto roce vyšla v knižní edici CZ.NIC publikace Jána Matejky s názvem *Internet jako objekt práva* s podtitulem *Hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. JUDr. Ján Matejka, Ph.D., advokát, pravidelný přednášející na vysokých školách nejenom právního zaměření a vědecký pracovník Ústavu státu a práva AV ČR je známým odborníkem v oblasti internetového práva a práva informačních technologií vůbec. Vzhledem ke své předchozí odborné publikační činnosti a širokým a dlouhodobým praktickým i teoretickým zkušenostem právě v těchto oborech je každá publikace Jána Matejky příslibem fundovaného a teoreticky velmi dobře podloženého odborného díla. To platí dvojnásob pro literaturu z oblasti práv informačních technologií, kde některá témata stále zůstávají nepokryta. Podívejme se tedy, zda nejnovější Matejkova publikace naplnila do ní vkládaná oprávněná očekávání.

¹ Viz NĚMEČEK, T. Mám rád prostor pro uvažování. Rozhovor s Ludvíkem Davidem o hranicích práva, eklekticismu a Prstenu Nibelungově. *Lidové noviny* z 25. května 2013.

Jak je níže podrobněji rozvedeno, publikace se zabývá zejména ochranou soukromí a osobních údajů v prostředí internetu. A v této souvislosti shledávám první drobnou slabinu Matejkovy publikace, a to její samotný název. Nemohu se zbavit dojmu, že název „Internet jako objekt práva“ není zvolen vhodně, neboť toho moc čtenáři neřká. Pravda, podtitul již něco napoví, ale i tak se domnívám, že by tak zdařilé knize více slušel titul možná méně vzletný, ale jasný a srozumitelný. Autor však v předmluvě vysvětluje, že jeho úmyslem je navázat na toto dílo dalšími publikacemi, které budou tvořit jakousi sérii – titul (rozumějte Internet jako objekt práva) pak zůstane stejný, pouze bude měněn podtitul podle zaměření příslušné knihy. V takovém případě má i samotný, byť značně obecný titul své opodstatnění.

Dílo bylo vydáno v rámci projektu sdružení CZ.NIC, a to pod licencí Creative Commons, což jej činí volně a zdarma dostupným pro širokou veřejnost v elektronické podobě prostřednictvím internetu. Již to je zajímavý počín, který stojí za zmínku a je třeba jej hodnotit kladně, neboť bezpochyby rozšiřuje řady potenciálních čtenářů. To měl autor patrně na paměti, když svou publikaci koncipoval, neboť se v ní střídají pasáže vysoce odborné, teoreticky velmi dobře podložené (a tudíž pro právního laika spíše nezábavné) s částmi zaměřenými na praktickou aplikaci práva. A v tomto rozkročení mezi dvěma břehy – břehem světa teoretické právní vědy, filozoficko-právních úvah de lege ferenda a sociologických studií a břehem oblasti praktické aplikace platného práva – lze spatřovat druhý nedostatek této publikace. Jistá skupina čtenářů se pravděpodobně neubrání dojmu, že teoretické exkurze, poukazy na historické souvislosti a citace z prací zejména zahraničních teoretiků práva by si zasloužily více prostoru a zejména kritické zhodnocení autorem. Druhá skupina, která v knize bude hledat odpovědi na otázky z každodenní praxe, bude pak těmito teoretickými vsuvkami unavena a zmatena a nejspíš je bude pokládat za nadbytečné. Možná jde z mé strany o příliš hnidopišskou výtku, ale osobně bych ocenil jednoznačnější příklon autora k jednomu z těchto dvou navzájem protichůdných směrů.

Tím však má kritika končit a pojďme se nyní stručně projít samotným obsahem Matejkova díla.

Publikace je rozdělena do sedmi částí. Ty doplňují nezbytné součásti každé odborné literatury, jako je autorská předmluva, resumé, věcný rejstřík, seznam použité literatury a důkladný, až možná předlouhý přehled bibliografie pramenů (i judikatury), včetně celé řady hypertextových odkazů, což docení zejména čtenáři elektronické verze.

První část knihy s názvem „Internet a právo v (ne)klidu“ představuje vstupní komentář, který odkrývá a vysvětluje přístup autora k dále řešeným otázkám.

V druhé části publikace pojmenované „Axiologie soukromí a jeho ochrany v prostředí informační společnosti“ je částí teoretickou, ve které se autor věnuje hodnotovým základům pojmu soukromí, jeho vztahu a proměnám v internetovém věku a zhodnocení, do jaké míry si v teoretické rovině soukromí zaslouží zvláštní právní ochranu.

Třetí část obsahuje formální metodologická východiska a dílem též vybrané otázky týkající se kolize svobody jednotlivce s právem na soukromí.

Klíčová část publikace je obsažena v části čtvrté s titulem „Právní regulace ochrany soukromí, její limity a možnosti“, která se zabývá samotnou platnou právní regulací ochrany soukromí v oblasti počítačových sítí, tedy zejména internetu, jejími limity a možnostmi, přičemž jsou zde důkladně rozebírány jednotlivé režimy ochrany, a to jak v rovině komunitárního práva, tak i práva národního. Tato část je v porovnání s částmi předchozími podstatně více prakticky zaměřená a autor se v ní neobává předložit odpovědi na řadu právních otázek. Samozřejmě, s některými závěry zde učiněnými je možné polemizovat či dokonce nesouhlasit, ale je velmi sympatické, že autor alibisticky „nechodí okolo horké kaše“ a předkládá svůj pohled na danou právní problematiku, který je vždy vyargumentován a podložen. Není totiž

dle mého soudu nic horšího než právník, který poukáže na spletitost i nejasnost určité právní úpravy, aniž by pak byl schopen (či ochoten) předložit své zdůvodněné stanovisko k dané věci. Tím našťestí Ján Matejka není.

Pátá část se zabývá otázkami mezinárodní spolupráce, či spíše její absence, která představuje významnou podmínku efektivity a vymáhání práva v tomto prostředí. Autor zde stručně popisuje historické aspekty zrodu sítě internetu, jakož i jeho specifika, která činí vymáhání práva v jeho prostředí problematické.

Šestá část publikace se věnuje rozhodovací praxi a jejím metodám, kde autor částečně kritizuje některé současné metody rozhodovací praxe, jakož i absenci tolik potřebné technologické znalosti na straně soudců.

Závěr publikace představuje část sedmá, kde autor rekapituluje jednotlivá témata a konzistentně s předchozími částmi práce navrhuje některá další řešení.

Lze shrnout, že Matejkova publikace je velmi zdařilá; jde o odborně zpracovanou monografii, jež směřuje do dosud téměř nepopsané oblasti práva. Drobné výtky, které jsem si dovolil vznést výše, rozhodně nijak nesnižují její celkovou vysokou úroveň. Domnívám se, že si najde své čtenáře jak z okruhu právních profesionálů, tak i z řad neprávní veřejnosti, která má o problematiku ochrany soukromí v prostředí internetu zájem zejména s ohledem na aplikační praxi. Jsem přesvědčen, že ji i obě skupiny ocení, což nebývá u odborných publikací běžné.

JUDr. Jiří Čermák
Advokátní kancelář, Praha

**Wintř J. Metody a zásady interpretace práva.
Praha: Auditorium, 2013, 229 s.**

V soudobém právněteoretickém a právněfilozofickém diskursu jsou stále hlasitěji slyšet projevy relativismu a skepse na adresu práva i těch, kteří je interpretují a aplikují (především soudy). Právo napadají z různých ideových pozic představitelé postmodernismu, kritických studií právních i ekonomické analýzy práva a vzbuzují téměř dojem, jakoby nastal soumrak práva a právního státu. Tuto možno říci „systémovou“ kritiku práva doplňují američtí právní realisté prohlašující, že o tom, co je právem, vlastně rozhodují soudci a behaviorální jurisprudence považující soudcovskou nezávislost za pouhý mýtus.

Toto zpochybňování práva a možnosti *lege artis* interpretovat a aplikovat má pro právo a jeho fungování doslova zkázonosné účinky. Násobí totiž praktické problémy, na něž právní regulace ve stále složitějším, globalizací propojeném, jakož i neustále se zrychlujícím světě naráží. Nadto to i destruuje důvěru lidí v právo, bez níž se tento normativní systém neobejde ani v nejmenším. Vždyť za všech časů platilo, že právo může dobře fungovat jen tehdy, když mu lidé budou přičítat alespoň nějaký minimální étos a budou se mu podřizovat dobrovolně.

Proto je nadmíru sympatické, pokud se objeví badatelský počín, který se těmito podkopným tendencím staví rázně na odpor. Tím je rozsáhlá monografie Jana Wintřa „Metody a zásady interpretace práva“, na jejímž základě se autor uchází o licenciát docendi v oboru teorie, filozofie a sociologie práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. O tom, že máme před sebou podnětné, originální a čtivé dílo, nemůže nikdo pochybovat už po přečtení několika stran.